

Маълумот

оид ба технологияи парвариш ва номгӯи навъҳои зироатҳои кишоварзӣ дар кишти такрорӣ

Зироатҳои сабзавотӣ ва картошка ҳамчун зироати муҳими истеъмолию парҳезӣ ва табобатӣ қариб дар ҳама ноҳияҳои Тоҷикистон парвариш меёбад ва бобати амалӣ гардидани барномаи давлатии бо маводи озуқаворӣ таъмин намудани аҳоли мақоми хоса дорад. Барои парвариши ҳосили баланд ва тухмии хушсифати ин зироатҳо алалхусус дар минтақаҳои водигӣ ва қитъаҳои кӯҳию доманакӯҳӣ, ки иқлими мусоиду хокҳои ҳосилхез доранд, қулай мебошанд. Вале барои пурра қонё гардонидани эҳтиёҷи рӯзафзуни аҳолии ҷумҳурӣ бо зироатҳои сабзавотӣ ва картошка, шароитҳои агроиқлимии онҳо маҳдудиятҳои муайян доранд, ки дар навбати худ зимни истифодаи оқилонаи имкониятҳои табиӣ ноҳияҳои водигӣ бо гузаронидани кишти такрорӣ ва тирамоҳи бартараф шуда метавонанд. Ин имкониятҳои тобистонаи картошка, ки мавсими давомноки гармии водихо ба он мусоидат мекунад, ниҳонанд. Солҳои сипаригашта кишти тобистонаи такрорӣ зироатҳои сабзавотӣ ва картошка хеле васеъ истифода мешуд, технологияи онро олимони то андозае кор карда баромаданд. Бояд қайд кард, ки шароитҳои мусоиди водихо дар ин самт ба дараҷаи лозимӣ истифода намешаванд ва он яке аз сабабҳои дар бозори истеъмоли баланд рафтани нархи онҳо гардидааст. Воҳурию суҳбатҳо дар маҳалҳо нишон доданд, ки ин вазъият асосан ба нокифоягии сарчашмаҳои дахлдори методӣ оиди парвариши зироатҳои сабзавотӣ ва картошка дастрас набудан алоқаманд мебошад.

Кишти такрорӣ бодиринг

Дар шароити ноҳияҳои водигӣ Тоҷикистон кишти бодиринги тобистонаро дар моҳҳои июн ва июл гузаронида мешавад, ки дар ин мӯҳлати кишти навъҳои зерин истифода бурда мешавад, ба монанди Беназир, Парад, дурагаи Орзу F1 ва ғайра. Меъёри кишти бодиринги такрорӣ 3-4 килограмм дар як гектарро ташкил медиҳад.

Номгӯи навъҳо

Навъи «Беназир».

Дурагаи «Орзу F-1».

Навъи Парад-176

Кишти такрорӣ помидор

Навъҳои тавсияшаванда

«Восток-36»

«Подарок»

«Новичок»,

«Титан» «Утро»

«Файзободии сурх»

Кишти такрорӣ сабзӣ

Сабзиро дар як замин паси ҳам кишти кардан, бо сабаби паст шудани сифат ва ҳосили он, тавсия карда намешавад. Дар як замин

вобаста ба таркиби хоки он, кишти сабзӣ бояд на кам аз 1-2 сол гузаронида шавад. Бояд қайд кард, ки сабзӣ нисбат ба дигар зироатҳои сабзавотӣ ба киштгардони давомнок эҳтиёҷи зиёд надорад.

Кишти сабзӣ дар заминҳои ҳосилхези обҳои зеризаминиашон чуқур ҷой гирифта ва кумзаминҳо, гилҳои регомези серғизо нашъунамо карда ҳосили хуб медиҳад.

Номгӯи наъҳо

Навъи «Мшаки сурх»

Навъи «Тиллоранг»

Навъи «Нантская -4»

Ба кишт тайёр кардани қитъаи замин

Замини барои кишти сабзӣ пешбинишударо аз боқимондаҳои растаниҳои пешкишт тоза карда ва вобаста аз мӯҳлати кишти он, барои кишти такрорӣ дар моҳҳои июн ва аввали июл дар чуқурии 28-30 см шудгор кардан лозим аст.

Ҳангоми шудгор ба ҳар як гектар замин 200-300 кг (2-3 кг/сотих) нуриҳои фосфорӣ ва 80-100 кг/га (0.8-1.0 кг/сотих) нуриҳои калийӣ пошидан зарур мебошад.

Ба заминҳои сабзӣ поруи навтайёр тавсия дода намешавад, чунки беҳмева панҷа зада сифаташ паст мешавад, дар поруи навтайёр миқдори зиёд тухми алафҳои бегона мебошад ва ба нашъунамои хуби ниҳолҳои сабзӣ ҳам таъсири манфӣ мерасонад ва дар зимистон қобилияти нигоҳдории онро паст мекунад. Аз ин рӯ поруи тозаро дар зироати пешкишти сабзӣ пошидан лозим аст.

Кишт

Меъёри кишти сабзӣ аз мӯҳлати кишт вобаста буда, барои кишти такрорӣ 5-6 кг/га (50-60 г/сотих) мебошад.

Мӯҳлати кишти сабзӣ аз навъ ва мақсади истифодабарии маҳсулоти он вобастагӣ дошта, барои кишти такрорӣ тобистона тухмии босифатро истифода бурдан лозим аст, чунки тухмии босифат асоси гирифтани ҳосили баланду босифат мебошад.

Нақшаи кишти такрорӣ сабзӣ ба мӯҳлати кишти он 40x30 см тасмашакл мебошад. Дар фасли тобистон моҳи июл ва аввали моҳи август) то неш зада баромадани тухмӣ намнокии замин бояд аз 75-80 фоиз кам набошад. Агар дар ин муддат намнокии замин кам гардад, тухмӣ қобилияти сабзишашаро гум карда, сабзаҳояш нобуд мешавад. Барои ҳамин баъди кишти сабзӣ ба замин то пурра неш зада баромадани тухмӣ баъди ҳар 4-5 рӯз об додан лозим аст. Баъди сабзидани тухмӣ обмониро дар ҳар 6-8 рӯз як маротиба гузаронидан лозим аст.

Алафҳои даруни хатакҳои сабзӣ бо ёрии култиватор ё дастӣ нобуд карда мешаванд. Дар қаторҳои сабзӣ бошад онҳоро бо тарзи дастӣ хишова кардан лозим аст.

Ҳосилгундорӣ

Чамъоварии ҳосили кишти такрорӣ дар охири моҳи октябр, ноябр ва декабр гузаронидан мумкин аст. Баъди чамъоварӣ беҳмеваи сабзӣ қисми поёнии ниҳоли онро аз баргҳо буридан лозим аст. Агар

баргҳои он бурида нашавад, намиаш зуд мепарад ва он дер намеистад, инчунин зуд сифаташро гум мекунад.

Агар бехмеваи сабзиро сармо занад, он мазаашро гум карда, дер намеистад. Баъди ғунучини ҳосил, онро ба навъҳо чудо карда, қисми хубашро ба фуруш мебароранд ва боқимондаи босифаташро мувофиқи талаботи истеъмолӣ, дар чоҳҳо зери хоки нам бо ғафсии 40-50 см дар фасли тирамоҳу зимистон нигоҳ медоранд. Ғафсии хок дар болои ҳосил бояд 10-12 сантиметрро ташкил бояд диҳад.

Кишти такрорӣ карам

Карам дар заминҳои ҳосилхез ва обҳои зеризаминиашон чуқур чойгир шуда, хуб нашъунамо карда ҳосили баланд медиҳад. Дар заминҳои ботлоқӣ ва хокашон вазнин ва дар ҳолати наздик чойгир шудани обҳои зеризаминиашон нашъунамои хуб накарда ҳосили паст медиҳад. Карам низ нисбат ба намии хок хело серталаб буда, дараҷаи он бояд аз 80 фоизи намнигоҳдорӣ пурраи хок паст набошад. Хоки камнам нашъунамо, каллабандиро кашол дода, шумораи растаниҳои калланабастаро зиёд мекунад. Нақшаи шинонидани кучати карами дерӣ 70x60 см Карам ба замини ҳосилхез ниҳоят серталаб буда, аз моддаҳои ғизоӣ хок барои ҳосил бештар истифода мебарад. Барои рӯёндани 100 сентнер ҳосили карам 41 кг- нитроген, 49 кг –калий ва 14 кг фосфор сарф мекунад.

Карам зироате мебошад, ки рӯзҳои дарозро дӯст медорад. Бинобар ин карам дар рушноии бардавом (на кам аз 12 соат) хуб нашъунамо карда, ҳосили дилхоҳ медиҳад.

Дар шароити Тоҷикистон кала карами сафедро дар давоми тамоми сол парвариш кардан мумкин аст. Навъҳои тезпазак, миёнапаз ва дерпазакро дар муҳлатҳои зарурӣ дар аввали баҳор, баҳор (май) ё тобистон, дар аввалҳои моҳи июл шинондан ҳосилнокии баландро таъмин мекунад.

Барои кишти такрорӣ заминро дар моҳҳои май ва охири июн ё аввали июл баъди ҷамъоварии ҳосили барвақтии зироатҳо тайёр кардан лозим мебошад.

Муҳлатҳои парвариши такрорӣ карам

Кишти - тобистона (такрорӣ Дар ин муҳлат навъҳои дерпаз ба монанди Душанбегии дерӣ ва Судья кишт карда мешавад.

Номгуи навъ

Навъи «Душанбегии дерӣ»

(Душанбинская поздняя).

Навъи мазкур соли 1956 барои кишт ҷорӣ карда шудааст, офаридаи олимони Институти боғпарварию сабзавоткорӣ Академияи илмҳои кишоварзӣ Тоҷикистон мебошад. Барои парвариш дар кишти такрорӣ дар тамоми минтақаҳои ҷумҳурӣ бидуни Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, гурӯҳи ноҳияҳои тобеи Ҷумҳурӣ, дар минтақаи Рашт тавсия дода шудааст. Барои парвариш дар фасли тобистону тирамоҳ ҷавобгӯ мебошад. Ин навъ дерпаз буда, аз неш зада баромадани ниҳолҳо то пухта расидани ҳосили он 150 -170 рӯз лозим аст. Ба гармӣ, касалию

зараррасонҳо устувор мебошад. Сарфи тухмӣ 0,5 кг барои парвариши парварда дар майдони 1 га замин, мӯҳлати кишти тухмиаш 20-25 май, гузаронидани ниҳолҳо ба замини кушод давраи 10-20 июл мебошад.

Навъҳои сирпиёз барои кишти такрорӣ ва тирамоҳӣ

Навъи «Душанбегӣ-2»

Навъи «Гулобии маҳаллӣ»

Навъҳои шалғам барои кишти такрорӣ ва тирамоҳӣ

Навъи «Петровӣ-1»

Навъи «Самарқандии сурх»

Навъи турб барои кишти такрорӣ ва тирамоҳӣ

Навъи «Марғелонӣ»

Навъҳои мош барои кишти такрорӣ

«Тоҷикӣ – 1»

«Тоҷикӣ – 2»

«Моши сабзавотӣ»

Кишти такрорӣ картошка

Картошка зироати ба киштгардони саҳроӣ парваришёбанда мансуб мебошад. Картошка дар шароити киштгардон ҳосили баланд дода, дар айни замон барои бисёр зироатҳои дигар (ғалладонагиҳо, сабзавот, полизӣ ва ғ.) зироати пешгузаштаи хуб ба ҳисоб меравад.

Ивазшавии зироатҳо дар киштгардон ба пурратар истифода гардидани моддаҳои ғизоии хок ва нуриҳои истифодашаванда, камшавии миқдори алафҳои бегона ва пешгирии паҳнгардии касалию заррасонҳо мусоидат менамояд.

Барои хоҷагиҳои минтақаи водигӣ, ки картошка ба барвақтӣ ва такрорӣ истеҳсол мекунанд, киштгардони сабзавоту картошка ва зироатҳои ғалладонагию юнучка тавсия дода мешавад:

Нақшаи киштгардон дар ҳар як хоҷагӣ бо ба ҳисоб гирифтани шароитҳои таъминоти он ба истеҳсоли ин ё он маҳсулот ва сифати хок тартиб дода мешавад. Дар айни замон кишти картошка баъди картошка ва баъди авранҷгулони дигар он қадар мақсаднок нест, зеро он ба авҷи баъзе касалию ҳашароти зараррасони умумии ин зироатҳо ва дар натиҷа ба пастшавии ҳосил оварда мерасонад.

Баъзан, аз сабаби маҳдудияти замин, картошкаро дар як қитъа такроран кишт менамоянд. Дар ин ҳол иваз кардани навъҳои муҳлати расиши ҳосилашон гуногун судманд аст (пешпазак – миёнапешпазак – миёнапазак ва ғ.)

Киштгардони картошка дар қитъаҳои наздиҳавлигӣ ҳам зарур мебошад, лекин вай метавонад кутоҳмуддат бошад ва 3-4 зироатро дар бар гирад.

Номгӯи навъҳо

Навъи «Жуковский ранний».

Навъи «Шукрона»

Навъи «Пикассо»

Технологияи кишти такрорӣ картошка

Кишти такрорӣ (тобистонаи) картошка дар ноҳияҳои водигии Тоҷикистон ва минтақаҳои дигари ҷанубии собиқ Иттиҳоди Шуравӣ (Молдавия, ҷанубии Украина, Кавкази Шимоли, Закавказие, Узбекистон ва ғ.) дер боз маълум аст. Картошкакорони хочагиҳои наздишаҳрии водигӣ аксар вақт картошкарро баъди ҷамъоварии зироатҳои барвақтӣ мекоштанд. Муҳлати шинонидани картошка то 10 июл тавсия дода шудаат.

Кишти такрорӣ (тобистона) картошка аҳамияти ҳоси худро дорад; ҳосили он талаботи аҳолиро ба картошка дар давраи давомнок, аз моҳи октябр то моҳи май таъмин менамояд ва нисбатан беҳтар нигоҳ дошта мешавад. Ғайр аз ин, лундаҳои ҳосили кишти тобистонаи картошкарро бо андозаҳои муайян барои парвариши ҳосили барвақтӣ истифода намуда, аз ҳисоби он фонди тухмии ин зироатҳоро ғайр аз гардонидан ҷолиби диққат мебошад.

Ин муҳлати кишт нисбат ба кишти зимистонаю баҳорӣ баъзе хусусиятҳои фарқнок дорад. Пеш аз ҳама вақти гузаронидани он ба давраи гармою ҳавои хушки тобистон (июл ва баъзан авали август) рост менамояд ва ин як қатор тадбирҳои агротехникии махсусро талаб менамояд. Аз тарафи дигар, дар тамоми давраи нашъунамои картошка тадриҷан рӯзҳо кӯтоҳ, нурафшони офтоб камтар ва ҳавои гарм ба ҳавои салқин иваз мегардад; дар нимаи дуюми давраи нумуи растаниҳо баъзан боришоти борон ҳам рӯй медиҳад. Ин гуна шароитҳои давраи нашъунамо ва инкишофи картошка аз таъсири ҳавои хушк ва кутоҳшавии рӯзҳо растаниҳои картошка кам гул мекунад (аксари ғунҷаи гули онҳо мерезад); ҳавои нисбатан салқини давраи ҳосилбандӣ бошад (сентябр, октябр то даҳрузаи якуми ноябр), ба ташаккули ҳосили хуб мусоидат менамояд. Илова бар он, намуди зоҳирии лундаҳо ранги баланду сифати молии беҳтар мегиранд, ки ба ҳосили картошкаи барвақтӣ на ҳама вақт хос аст. Дар маҷмӯъ бошад, руёнидани ҳосили хуби картошкаи кишти такрорӣ меҳнати бисёреро талаб мекунад ва нозукиҳои худро дорад.

Минтақаҳои ҷойгиркунии зироатҳои сабзавотию полезӣ ва картошка дар кишти такрорӣ вобаста ба шароити табиӣ минтақаҳои ҷумҳурий

№	Минтақаҳои табиӣю хоҷагидорӣ (МТХ) Ҷумҳурии Тоҷикистон дар кишти такрорӣ	Ноҳияҳои табиӣю хоҷагидорӣ ки дар кишти такрорӣ истифода мешаванд	Номгӯи зироатҳои сабзавотӣ ва картошка	Мухлати кишти зироатҳо	Меъёри сарфи тухмӣ (тонн/га) (кг/г)	Номгуи навъҳо
1.	<i>МТХ- I– Вахш (Бохтар)</i>	Бохтар, Кӯшониён, Вахш, Хуросон, Дӯстӣ, Кубодиён, Ҷ. Балхӣ, А. Ҷомӣ, Ҷайхун, Панҷ, Шаҳритус, Ёвон, Н. Хусрав, Леваканд	бодиринг, помидор, карам, сабзӣ, картошка, тарбуз, турб, шалғам, шалғамча, мош, кабутиҳо	апрел, май, июн	5-6 кг/га 0,5-0,6 кг/га 25-30 х.бех/га 6-7 кг/га 3,0 т/га 3-5 кг/га 1,5-2 кг/га 4-5 кг/га 15-20 кг/га 20-25 кг /га 4-5 кг/га	<p>-бодиринг: «Беназир», «Марғелонӣ-882», «Парад», «Орзу» ва гибридҳо;</p> <p>-помидор дар шароити замини кушод: «Восток-36», «Подарок», «Новичок», «Титан», «Утро»;</p> <p>- карам: «Ашхободӣ», «Багирская», «Душанбегии деррӣ»;</p> <p>-сабзӣ: «Артек», «Мушаки сурх», «Нантская -4», «Тиллоранг»;</p> <p>- сирпиёз: «Гулобии маҳаллӣ», «Душанбегӣ-2»;</p> <p>- картошка: «Тоҷикистон», «Шукрона», «Биг - Роза», «Пикассо», «Жуковский ранний», «Невский».</p> <p>- тарбуз: «Рахш», «Мозаичный местный», «Сиёхпусти Вахш», «Киняжин»;</p> <p>- турб: «Ҳосилот».</p>

						<p>- шалғам: «Кулчай зард».</p> <p>- шалғамча: «Самарқандии сурх», «Ситора».</p> <p>- мош: «Моши сабзавотӣ»</p> <p>- кабутиҳо: «Гашнич», «Шибит», «Райҳон» ва ғайраҳо</p>
2.	МТХ-II-Ҳисор	Турсунзода, Ваҳдат, Шаҳринав, Ҳисор, Рудакӣ;	бодиринг, помидор карам, сабзӣ, картошка, турб, шалғам, шалғамча, мош, кабутиҳо	май, июн, июл	5-6 кг/га 0,5-0,6 кг/га 25-30 х.бех/га 6-7 кг/га 3,0 т/га 3-5 кг/га 4-5 кг/га 15-20 кг/га 20-25 кг /га 4-5 кг/га	<p>-бодиринг: «Беназир», «Марғелонӣ-882», «Парад», «Орзу» ва гибридҳо;</p> <p>-помидор дар шароити замини кушод: «Восток-36», «Подарок», «Новичок», «Титан», «Утро»;</p> <p>- карам: «Ашхободӣ», «Багирская», «Душанбегии деррӣ»;</p> <p>-сабзӣ: «Артек», «Мушаки сурх», «Нантская -4», «Тиллоранг»;</p> <p>- сирпиёз: «Гулобии маҳаллӣ», «Душанбегӣ-2»;</p> <p>- картошка: «Тоҷикистон», «Шукрона», «Биг - Роза», «Пикассо», «Жуковский ранний», «Невский».</p> <p>- турб: «Ҳосилот».</p> <p>- шалғам: «Кулчай зард».</p> <p>- шалғамча: «Самарқандии сурх», «Ситора».</p> <p>- мош: «Моши сабзавотӣ»</p> <p>- кабутиҳо: «Гашнич», «Шибит», «Райҳон» ва ғайраҳо</p>

2.2		Файзобод, Варзоб.	бодиринг, помидор карам, сабзӣ, картошка, турб, шалғам, шалғамча, мош, кабутиҳо	июлю, август	5-6 кг/га 0,5-0,6 кг/га 25-30х,бех/га 6-7 кг/га 3,0 т/га 3-5 кг/га 4-5 кг/га 15-20 кг/га 20-25 кг /га 4-5 кг/га	<p>-бодиринг: «Беназир», «Марғелонӣ-882», «Парад», «Орзу» ва гибридҳо;</p> <p>-помидор дар шароити замини кушод: «Восток-36», «Подарок», «Новичок», «Титан», «Утро»;</p> <p>- карам: «Ашхободӣ», «Багирская», «Душанбегии деррӣ»;</p> <p>-сабзӣ: «Артек», «Мушаки сурх», «Нантская -4», «Тиллоранг»;</p> <p>- сирпиёз: «Гулбии маҳаллӣ», «Душанбегӣ-2»;</p> <p>- картошка: «Тоҷикистон», «Шукрона», «Биг - Роза», «Пикассо», «Жуковский ранний», «Невский».</p> <p>- турб: «Ҳосилот».</p> <p>- шалғам: «Кулчай зард».</p> <p>- шалғамча: «Самарқандии сурх», «Ситора».</p> <p>- мош: «Моши сабзавотӣ»</p> <p>- кабутиҳо: «Гашнич», «Шибит», «Райҳон» ва ғайраҳо</p>
3. 3.1.	МТХ-III- Кӯлоб	Кӯлоб, Восеъ, Ҳамадонӣ,	бодиринг, помидор	май,	5-6 кг/га 0,5-0,6 кг/га	<p>-бодиринг: «Беназир», «Марғелонӣ-882», «Парад», «Орзу» ва гибридҳо;</p> <p>-помидор дар шароити замини кушод: «Восток-36», «Подарок», «Новичок», «Титан», «Утро»;</p>

3.2	Фархор, Темурмалик, Дангара, Норак;	карам, сабзӣ, картошка, турб, шалғам, шалғамча, мош, кабутиҳо	июн, июл.	25-30х,бех/га 6-7 кг/га 3,0 т/га 3-5 кг/га 4-5 кг/га 15-20 кг/га 8-12 кг /га 4-5 кг/га	<p>- карам: «Ашхободӣ», «Багирская», «Душанбегии деррӣ»;</p> <p>-сабзӣ: «Артек», «Мушаки сурх», «Нантская -4», «Тиллоранг»;</p> <p>- сирпиёз: «Гулобии маҳаллӣ», «Душанбеғӣ-2»;</p> <p>- картошка: «Тоҷикистон», «Шукрона», «Биг - Роза», «Пикассо», «Жуковский ранний», «Невский».</p> <p>- турб: «Ҳосилот».</p> <p>- шалғам: «Кулчай зард».</p> <p>- шалғамча: «Самарқандии сурх», «Ситора».</p> <p>- мош: «Моши сабзавотӣ»</p> <p>- кабутиҳо: «Гашнич», «Шибит», «Райҳон» ва ғайраҳо</p>
	Муъминобод, Ш. Шоҳин, Ховалинг, Балчувон.	бодиринг, помидор сабзӣ, картошка, турб,	июн, июл.	5-6 кг/га 0,5-0,6 кг/га 6-7кг/га 3,0 т/га 3-5 кг/га	<p>-бодиринг: «Беназир», «Марғелонӣ-882», «Парад», «Орзу» ва гибридҳо;</p> <p>-помидор дар шароити замини кушод: «Восток-36», «Подарок», «Новичок», «Титан», «Утро»;</p> <p>-сабзӣ: «Артек», «Мушаки сурх», «Нантская -4», «Тиллоранг»;</p> <p>- картошка: «Тоҷикистон», «Шукрона», «Биг - Роза», «Пикассо», «Жуковский ранний», «Невский».</p> <p>- тарбуз: «Рахш», «Мозаичный местный», «Сиёхпусти</p>

			шалғам, шалғамча, мош, кабутиҳо		4-5 кг/га 15-20 кг/га 20-25 кг /га 4-5 кг/га	Вахш», «Киняжин»; - турб: «Ҳосилот». - шалғам: «Кулчай зард». - шалғамча: «Самарқандии сурх», «Ситора». - мош: «Моши сабзавотӣ» - кабутиҳо: «Гашнич», «Шибит», «Райҳон» ва ғайраҳо
4. 4.1.	МТХ-IV-Сугд	Б.Ғафуров, Зафаробод, Конибодом, Исфара, Масгҷох, Ашт, Спитамен, Ҷ. Расулов;	бодиринг, помидор карам, сабзӣ, сирпиёз, картошка, турб, шалғам, шалғамча, мош, кабутиҳо	май, июн, июл.	5-6 кг/га 0,5-0,6 кг/га 25-30х,бех/га 6-7 кг/га 0,8-1,0 т/га 3,0 т/га 3-5 кг/га 4-5 кг/га 15-20 кг/га 20-25 кг /га 4-5 кг/га	- бодиринг: «Беназир», «Марғелонӣ-882», «Парад», «Орзу» ва гибридҳо; - помидор дар шароити замини кушод: «Восток-36», «Подарок», «Новичок», «Титан», «Утро»; - карам: «Ашхободӣ», «Багирская», «Душанбегии деррӣ»; - сабзӣ: «Артек», «Мушаки сурх», «Нантская -4», «Тиллоранг»; - сирпиёз: «Гулобии маҳаллӣ», «Душанбегӣ-2»; - картошка: «Тоҷикистон», «Шукрона», «Биг - Роза», «Пикассо», «Жуковский ранний», «Невский». - турб: «Ҳосилот». - шалғам: «Кулчай зард». - шалғамча: «Самарқандии сурх», «Ситора».

4.2.		Истаравшан, Кӯхистони Мастчоҳ, Айнӣ, Деваштич, Шахристон, Панҷакент	бодиринг, турб, шалғам, шалғамча, мош, помидор кабутиҳо	июн, июл.	5-6 кг/га 25-30х,бех/га 4-5 кг/га 15-20 кг/га 20-25 кг /га 0,5-0,6 кг/га 4-5 кг/га	<p>- мош: «Моши сабзавотӣ»</p> <p>- кабутиҳо: «Гашнич», «Шибит», «Райҳон» ва ғайраҳо</p> <p>-бодиринг: «Беназир», «Марғелонӣ-882», «Парад», «Орзу» ва гибридҳо;</p> <p>-помидор дар шароити замини кушод: «Восток-36», «Подарок», «Новичок», «Титан», «Утро»;</p> <p>- турб: «Ҳосилот».</p> <p>- шалғам: «Кулчай зард».</p> <p>- шалғамча: «Самарқандии сурх», «Ситора».</p> <p>- мош: «Моши сабзавотӣ»</p> <p>- кабутиҳо: «Гашнич», «Шибит», «Райҳон» ва ғайраҳо</p>
5.	МТХ-V- Раит	Чиргатол, Тоҷикобод, Рашт, Нуробод. Сангвор,	бодиринг, турб, шалғам, шалғамча,	июл, август	5-6 кг/га 25-30х,бех/га 4-5 кг/га 15-20 кг/га	<p>-бодиринг: «Беназир», «Марғелонӣ-882», «Парад», «Орзу» ва гибридҳо;</p> <p>-помидор дар шароити замини кушод: «Восток-36», «Подарок», «Новичок», «Титан», «Утро»;</p> <p>- турб: «Ҳосилот».</p>

		Роғун;	мош, кабутиҳо		8-12 кг /га 4-5 кг/га	- шалғам: «Кулчай зард». - шалғамча: «Самарқандии сурх», «Ситора». - мош: «Моши сабзавотӣ» - кабутиҳо: «Гашнич», «Шибит», «Райҳон» ва ғайраҳо
6. 6.1.	МТХ-VI- Помир (Бадахшони Кӯҳӣ)	Дарвоз, Ванҷ;	бодиринг, сабзӣ, турб, шалғам, шалғамча, мош, кабутиҳо	июн, июл.	5-6 кг/га 6-7 кг/га 3-5 кг/га 4-5 кг/га 15-20 кг/га 20-25 кг /га 4-5 кг/га	- бодиринг: «Беназир», «Марғелонӣ-882», «Парад», «Орзу» ва гибридҳо; - помидор дар шароити замини кушод: «Восток-36», «Подарок», «Новичок», «Титан», «Утро»; - сабзӣ: «Артек», «Мушаки сурх», «Нантская -4», «Тиллоранг»; - турб: «Ҳосилот». - шалғам: «Кулчай зард». - шалғамча: «Самарқандии сурх», «Ситора». - мош: «Моши сабзавотӣ» - кабутиҳо: «Гашнич», «Шибит», «Райҳон» ва ғайраҳо
6.2.		Рушон, Шуғнон, Роштқалъа, Ишкошим.	бодиринг, сабзӣ, турб,	июн, июл,	5-6 кг/га 6-7 кг/га 3-5 кг/га	- бодиринг: «Беназир», «Марғелонӣ-882», «Парад», «Орзу» ва гибридҳо; - сабзӣ: «Артек», «Мушаки сурх», «Нантская -4», «Тиллоранг»; - турб: «Ҳосилот». - шалғам: «Кулчай зард».

			шалғам, шалғамча, мош, кабутиҳо	август.	4-5 кг/га 15-20 кг/га 20-25 кг /га 4-5 кг/га	- шалғамча: «Самарқандии сурх», «Ситора». - мош: «Моши сабзавотӣ» - кабутиҳо: «Гашнич», «Шибит», «Райҳон» ва ғайраҳо	
--	--	--	--	---------	---	---	--

Тавсия дар бораи кишти ангорӣ (такрорӣ) дар минтақаҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон

№ Р/Т	Навъи зироат	Мӯҳлати кишт	Меъёри кишт дар 1 га.кг	Ҳосилноқӣ с/га	Меъёри нурӣ, кг/га			Давраи нашуънамо, рӯз	Минтақа
					N	P	K		
1. Ҷуворимакка									
1.	Баракат	Июн то 10-июл	25	60-70	200	80	60	110-115	Вилояти Хатлон, Суғд, Н.Т.М
2.	Дилшод	Июн то 10-июл	25	60-70	200	80	60	112-118	
3.	Тезрас	Июн то 10-июл	25	50-60	200	80	60	80-90	
4.	Ҳосилот	Июн то 10-июл	25	60-70	200	80	60	110-115	
5.	Зарафшон	Июн то 10-июл	25	60-70	200	80	60	112-118	
2. Ҷормағзизаминӣ									
1.	Тоҷики-15	То 10 июн	50-60	15-20	80	60	40	130-135	Вилояти Хатлон, Суғд Н.Т.М
3. Кунҷит									
1.	Шаҳноза	То 10-20-июн	6-7	15-20	80	60	40	115-120	Вилояти Хатлон, Суғд Н.Т.М
4. Мош									
1.	Тоҷикӣ-1	Июн то 25 июл	20-30	15-18	60	40	40	90-110	Вилояти Хатлон,

2.	Точикӣ -2	Июн то 25 июл	20-30	15-16	60	40	40	95-110	Суғд Н.Т.М.
5. Офтопараст									
1.	Нурафшон	То 15-25- июн	10-15	25-30	120	20	80	110-115	Вилояти Хатлон, Суғд, Н.Т.М.
6. Шоли									
1.	Саразм	То 15-июн	120-150	40-50	300	70	60	110-130	Вилояти Хатлон. Суғд, Н.Т.М
2.	Вросс	То 15-июн	120-150	40-50	300	70	60	110-130	
3	Узрос	То 15-июн	120-150	40-50	300	70	60	110-130	
4	Панчруд	То 15-июн	120-150	40-50	300	70	60	110-130	Вилояти Хатлон. Суғд, Н.Т.М
5.	Девзира	То 15- июн	120-150	40-50	300	70	60	110-130	Вилояти Хатлон, Суғд, Н.Т.М
7. Лубиёи сафедак									
1.	Лубиёи маҳаллӣ	То -1 июл	25-30	20-25	40- 50	40	50	110-120	Вилояти Хатлон, Суғд, Н.Т.М
8. Лубиёи чинӣ									
1.	Ситора	То 1-июл	40-45	28-32	50- 60	60	80	115-125	Вилояти Суғд, Хатлон, Н.Т.М.
2.	Орзу	То 1- июл	40-45	25-30	50- 60	60	80	118-130	